

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності _071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»
(назва освітньої програми)

на тему: «Обліково-аналітичне забезпечення ефективності використання
запасів на прикладі ТОВ «Елеваторспецсервіс»
(назва теми)

Виконавець:

Студентка Центру заочної та вечірньої форми
навчання

Усатенко Юлія Валеріївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Волкова Ніна Анатоліївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Становлення та розвиток ринкової економіки в Україні нерозривно пов'язані з пошуком принципово нових методів організації та управління виробництвом для підвищення ефективності господарської діяльності підприємств. Розвиток виробництва неможливий без виготовлення конкурентоспроможної продукції та її реалізації на внутрішніх і зовнішніх ринках збуту. Водночас необхідною передумовою здійснення виробничого процесу є наявність та використання значної кількості запасів, які становлять основу готової продукції. Реформування діючої системи обліку та впровадження вітчизняних стандартів внесли суттєві зміни у методичку та організацію облікового процесу запасів, підприємства одержали значні можливості у виборі правил ведення облікової політики у відповідності до специфіки виробництва. Однак, необхідна більша аналітичність та оперативність одержання облікової інформації про рух запасів з метою ефективного управління виробничо-фінансовою діяльністю підприємства.

Проблемами обліково-аналітичного забезпечення обліку запасів на підприємствах різних галузей займалася велика кількість вчених-економістів. Зокрема, недоліки обліку запасів та пропозиції з його удосконалення та управління виробничими запасами відображені у роботах таких науковців, як-от: О. В. Овсійчук, Н.А. Волкова, К.Д. Семенова, Л.В.Чернишова, І. А. Бержанір, О. П. Левченко, М. О. Бублик, О. С. Роева, Л. Ю. Шевців та ін. Питання щодо підвищення ефективності обліково-аналітичного забезпечення управління запасами вивчали В. В. Різник, Д. О. Грицишен, Н. І. Коваль.

Мета дослідження. Дослідження теоретичних та практичних аспектів обліку, аудиту та аналізу ефективності використання запасів на підприємстві.

Завдання дослідження. Для досягнення визначеної мети в роботі було поставлено й вирішено наступні завдання:

- дослідити теоретичні аспекти сутності запасів і визначити напрями їх класифікації;
- проаналізувати оцінювання запасів підприємства згідно національних стандартів;
- розкрити основні показники діяльності підприємства ТОВ «Елеваторспецсервіс»;
- опрацювати облік руху та аудиту запасів на ТОВ «Елеваторспецсервіс»;
- розглянути автоматизовану систему обліку запасів на досліджуваному підприємстві;
- визначити можливі напрями удосконалення обліку запасів;
- зробити аналіз складу, ефективності використання, фінансової стійкості та платоспроможності на ТОВ «Елеваторспецсервіс».

Об'єктом дослідження є господарська діяльність підприємства в частині наявності та використання запасів на ТОВ «Елеваторспецсервіс», що працює на ринку поставок і виробництва спеціалізованого елеваторного обладнання.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні, організаційні та практичні аспекти обліку та аналізу запасів підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано наукові методи, що ґрунтуються на системному аналізі економічних явищ, а саме: порівняння, факторний аналіз, моделювання, аналізу та синтезу, спеціально-юридичний аналіз норм чинного законодавства щодо обліку запасів та інші методи.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові документи, матеріали міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій, статистично-аналітична інформація, фінансові, управлінські звіти та первинна документація підприємства, наукові публікації вітчизняних і зарубіжних учених, практиків з організації та методики обліку й аналізу запасів, а також наукова інформація, що має форму недрукованої продукції і розміщена у світовій комп'ютерній мережі Internet.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (55 найменувань) та додатків. Загальний обсяг роботи становить 104 сторінки. Основний зміст викладено на 91 сторінці. Робота містить 25 таблиць, 11 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи обліку запасів»** досліджено сутність поняття «запаси», класифікацію і структуру запасів, виокремлено сучасні методи оцінки запасів на підприємстві.

У другому розділі **«Діюча практика обліку та аудиту запасів на ТОВ «Елеваторспецсервіс»** надано загальну економічну характеристику досліджуваного підприємства, розглянуто діючу практику обліку операцій з запасами на ТОВ «Елеваторспецсервіс», досліджено аудит запасів на досліджуваному підприємстві, виявлено основні напрями вдосконалення діючої системи обліку запасів на ТОВ «Елеваторспецсервіс».

У третьому розділі **«Економічний аналіз як інструмент підвищення ефективності управління запасами ТОВ «Елеваторспецсервіс»** здійснено аналіз складу запасів, проведено аналіз ефективності використання, фінансової стійкості та платоспроможності запасів на підприємстві. Розкрито економіко – математичне моделювання ефективності використання запасів на ТОВ «Елеваторспецсервіс».

ВИСНОВКИ

У роботі на підставі теоретичного узагальнення вирішено наукове завдання щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління запасами підприємства.

На основі узагальнення отриманих автором результатів зроблено такі висновки:

1. Для здійснення господарської діяльності підприємствами всіх форм власності та галузей економіки використовують запаси, які є найбільш важливою і значною

частиною активів підприємства. Вони займають особливе місце у складі майна і домінуючу позицію у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності. Так, запаси — це активи, які утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності, перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва, утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством.

2. Для правильної організації обліку запасів важливе значення має їх науково обґрунтована класифікація. Основними класифікаційними ознаками запасів є: структура, обсяг, місце знаходження, функціональне призначення, ступень ліквідності, відносно балансу, види придбання.

3. Важливою передумовою організації обліку запасів є їх оцінка. Методи оцінки при надходженні: за первісною вартістю, фактичними витратами, виробничою собівартістю, справедливою вартістю, балансовою вартістю. Методи оцінки при вибутті: індіфікованої собівартості, середньозваженої собівартості, собівартості перших за часом надходження (ФІФО), нормативних затрат, ціни продажу. Методи оцінки на дату балансу: за первісною вартістю, чистою вартістю реалізації.

4. Основними видами діяльності ТОВ «Елеваторспецсервіс» є проектування та інжиніринг, автоматизація, будівельно – монтажні роботи для елеваторів. Додатково підприємство консультує, проектує та виконує подальше сервісне обслуговування елеваторів. Бухгалтерський облік на ТОВ «Елеваторспецсервіс» повністю автоматизований за допомогою програмного продукту «1С: Підприємство 8.3» BASS.

5. Для обліку запасів підприємство використовує наступні рахунки бухгалтерського обліку, а саме 20 «Виробничі запаси», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 23 «Виробництво», 25 «Напівфабрикати», 26 «Готова продукція», 28 «Товари».

6. ТОВ «Елеваторспецсервіс» використовує наступні документи з вибуття запасів: видаткова накладна, М-10 Акт-вимога на заміну (додатковий відпуск) матеріалів, М-11 Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів, М-13 Реєстр приймання- здавання документів, М-18 Сигнальна довідка про відхилення фактичного залишку матеріалів від встановлених норм запасу, М-19 Матеріальний звіт.

7. Інвентаризація на ТОВ «Елеваторспецсервіс» проводиться з метою забезпечення достовірності бухгалтерського обліку шляхом їх зіставлення з фактичною наявністю майна 1 раз на рік перед складанням річної фінансової звітності. Відповідальність за організацію інвентаризацій несе керівник підприємства, який створює необхідні умови для її проведення у стислі строки, визначає об'єкти, кількість і терміни проведення інвентаризації.

8. На ТОВ «Елеваторспецсервіс» аудит запасів проводиться аутсорсинговою компанією ТОВ «Бухгалтерський світ плюс». До предмета аудиту запасів належать процеси та явища, відображені документально, пов'язані з рухом запасів на досліджуваному підприємстві, їх залишками, оцінкою тощо.

9. Аналіз складу та динаміки запасів ТОВ «Елеваторспецсервіс» показав, що загальна величина запасів протягом аналізованих років збільшилася на 132 тис. грн.

за рахунок збільшення величини незавершеного виробництва на 99 тис. грн. та готової продукції 21 тис. грн. Інші складові запасів помітно не змінилися.

10. Аналіз показників рентабельності досліджуваного підприємства протягом 2019-2020 років показав зменшення всіх показників рентабельності, зокрема рентабельність витрат зменшилася на 3,5%, рентабельність основної операційної діяльності зменшилася на 2,37%, а рентабельність продаж зменшилася на 1,8%.

11. Аналіз ефективності використання матеріальних оборотних коштів досліджуваного підприємства показав, що протягом 2019-2020 років коефіцієнти оборотності майже всіх складових оборотних активів значно збільшилися. Відповідно прискорилося швидкість обороту оборотних активів.

12. Аналіз типу фінансової стійкості даного підприємства показав, що на ТОВ «Елеваторспецсервіс» склався кризовий тип фінансової стійкості на протязі 2019-2020 років. Підприємству не вистачає власних оборотних коштів для покриття запасів, нестача складає 345,6 тис. грн. Підприємство не має основних джерел для покриття запасів, сума їх нестачі на кінець 2020 року складає 190 тис. грн.

13. Аналіз показників платоспроможності підприємства показує, що за аналізований період відбувається зменшення значень всіх коефіцієнтів ліквідності. Як у 2019 році, так і у 2020 році коефіцієнти ліквідності не відповідають нормативним значенням.

14. В результаті проведених розрахунків економіко – математичного моделювання ефективності використання запасів можна навести економічну інтерпретацію впливу факторів на результативну ознаку, а саме: при збільшенні питомої ваги товарів та готової продукції в запасах на 1%, коефіцієнт оборотності запасів зменшується в середньому на 8,42%; при збільшенні питомої ваги власного оборотного капіталу у власному капіталі на 1%, коефіцієнт оборотності запасів зменшується в середньому на 2,77%; при збільшенні чистої рентабельності продажів на 1%, коефіцієнт оборотності запасів збільшується в середньому на 19%.

15. Задля покращення обліку, аналізу та аудиту запасів на підприємстві маємо наступні пропозиції, а саме акумулювати на поточному рахунку грошові кошти за рахунок оптимізації та недопущення необґрунтованого збільшення дебіторської заборгованості (факторинг, переглянути умови договорів в частині терміну оплати, наявності штрафних санкцій за порушення та недотримання відповідних умов, а також здійснювати ретельний відбір кандидатів (покупців) для надання комерційного кредиту), що зумовить підвищення рівня платоспроможності досліджуваного підприємства та ліквідності балансу; для ефективного управління запасами на підприємстві слід постійно мати достатньо точну оцінку обсягу і часу попиту, виконання замовлення, а також інформацію про терміни виробництва і постачання, про їх можливі зміни, що дасть можливість контролювати надходження та використання сировини і матеріалів у процесі виробництва та забезпечить його безперервність, що особливо важливо для підприємства.

Упровадження запропонованих рекомендацій дозволить підвищити ефективність фінансово-господарської діяльності ТОВ «Елеваторспецсервіс» та досягнути зростання рівня його конкурентоспроможності.

АНОТАЦІЯ

Усатенко Ю.В. «Обліково – аналітичне забезпечення ефективності використання запасів на (прикладі ТОВ «Елеваторспецсервіс)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності». Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2021.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти та практика обліку, аудиту та аналізу запасів на підприємстві ТОВ «Елеваторспецсервіс». Здійснені аналіз ефективності використання запасів, вплив рівня ділової активності на рівень платоспроможності підприємства. Запропоновані конкретні управлінські рішення спрямовані на підвищення ефективності облікових та аналітичних рішень стосовно запасів на підприємстві на ТОВ «Елеваторспецсервіс»

Ключові слова: Аналіз, облік, аудит, запаси, ефективність використання.

ANNOTATION

Usatenko Y. «Accounting and analytical support of the efficient use of inventories on the example of Ltd "Elevatorspezservis"»

Thesis for Master degree in specialty 071 «Accounting and taxation» under the master's program « Accounting, audit and taxation of business activities ».Odessa National Economics University. – Odessa, 2021.

The paper considers the theoretical aspects and practice of accounting, auditing and analysis of stocks at the enterprise Ltd "Elevatorspetservice". The analysis of efficiency of use of stocks, influence of a level of business activity on a level of solvency of the enterprise is carried out. The offered concrete administrative decisions are directed on increase of efficiency of the accounting and analytical decisions concerning stocks at the enterprise on Ltd Elevatorspetservice.

Keywords: Analysis, accounting, audit, inventories, efficiency.